

24 (2020) nr 1-2 (55-56), s. 123-124

DOI <https://doi.org/10.21697/snr.2020.55-56.1-2.10>

This article is an open access article distributed under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution (CC BY-ND 4.0 International) license. <https://creativecommons.org/licenses/by-nd/4.0>

ks. Wojciech KućkoORCID <https://orcid.org/0000-0003-4271-8478>

Wydział Studiów nad Rodziną UKSW w Warszawie

e-mail: w.kucko@uksw.edu.pl

Lino Ciccone, *Trudne spotkania w konfesjonale. Trzydzieści problemów sumienia*, tłum. Krzysztof Stopa, Wydawnictwo Serafin, Kraków 2019, ss. 209.

Sakrament pokuty i pojednania jest jedną z płaszczyzn życia Kościoła katolickiego, w której można jak w soczewce dostrzec wiele problemów i trudności obecnych czasów, jak i ludzi w nich żyjących. Postmodernizm i szerząca się w świecie zachodnim rewolucja seksualna bardzo mocno uderzyły w sakrament pokuty, w którym człowiek wierzący konfrontuje swoje postępowanie we własnym sumieniu z obiektywnymi normami prawa Bożego. Utrata poczucia grzechu w wielu społeczeństwach niemal całkowicie zniweczyła to, co przez wieki było duchową siłą Kościoła – powstawanie z grzechów dzięki rozgrzeszeniu sakramentalnemu, połączone z zadośćuczynieniem i naprawą krzywd grzechów, które zawsze mają konsekwencje w życiu indywidualnym i wspólnotowym.

W tym kontekście jako bardzo użyteczna i potrzebna jawi się publikacja Lino Cicconego, zmarłego w 2014 r. włoskiego teologa moralisty, bioetyka i badacza problematyki sumienia, zatytułowana *Trudne spotkania w konfesjonale. Trzydzieści problemów sumienia* (polski tytuł nie jest tłumaczeniem trudnego do przełożenia włoskiego pierwowzoru: *L'inconfessabile e il confessato*, Ares, Milano 2007). To pierwsza w języku polskim książka tego autora, która otwiera nową serię, zatytułowaną *Biblioteka Szkoły dla Spowiedników*. To właśnie dzięki twórcom tej założonej w 2004 r. szkoły polscy czytelnicy mogą zapoznać się z trzydziestoma kazusami, dotyczącymi różnych grzechów wyznawanych w sakramencie pokuty.

Sam autor we *Wprowadzeniu* zauważa, że jest postrzegany przez niektórych jako „zatwardziały «przedsoborowy» teolog moralista, żałośnie powracający do moralności kazuistycznej, powszechnie zaniechanej po Soborze na rzecz odnowionej nauki moralnej” (s. 11). Nie powinno być to jednak przeszkodą dla Czytelników, którzy sięgną po tę książkę, gdyż znajdą w niej konkretne odpowiedzi na konkretne dylematy moralne, w duchu tradycyjnej, zdrowej nauki katolickiej, której nie są obce konkretne przypadki moralne.

We *Wprowadzeniu* sprecyzowano, że autor nie pretenduje do przedstawienia wszystkich kazusów moralnych, ale ma na celu opisanie pewnych przykładów, pomocnych w konkretnych sytuacjach często powtarzających się w konfesjonale. W ten sposób mogą służyć do rozjaśnienia wielu problemów, z którymi spowiednik styka się w codzienności posługi sakramentalnej.

W publikacji omówiono dwa typy kazusów: przypadki opisujące określone zachowania, wymagające oceny w świetle doktryny moralnej Kościoła katolickiego („kazusy sumienia”), zaś drugi rodzaj to przypadki, w których wymagana jest ocena postępowania spowiednika i jego zachowania w tej sytuacji („kazusy spowiedzi”).

Ogólnie w książce zostało wyjaśnionych trzydzieści przypadków, ułożonych w kolejności wybranej przez autora, według schematu wykładu teologii moralnej. Obejmują one następującą problematykę m.in.: rozgrzeszenie bolesnej sytuacji aborcji, przywłaszczenie cudzych dóbr, współpracę w nieuczciwej działalności, problem przed zawarciem sakramentu małżeństwa, przypadek homoseksualizmu, zachowanie celibatu, stosowanie środków antykoncepcyjnych, dostęp do sakramentów dla par żyjących w związkach niesakramentalnych, niepodjęcie terapii w sytuacji poważnej choroby, skomplikowana historia miłosna z próbą aborcji, spowiedź osoby bliskiej śmierci, skrupuły moralne, rozgrzeszanie nałogowych grzeszników, udzielanie sakramentów w czasie epidemii, sprzedaż własnej nerki, przedmałżeńskie stosunki seksualne.

Po przedstawieniu treści przypadku, podano pewne rozwiązanie, składające się zwykle z czterech punktów. W pierwszym sprecyzowana jest istota problemu, czyli przedmiot czynu ludzkiego. W drugim przywołano zapisy doktryny katolickiej, do której należy się odwołać. Spośród wielu tekstów cytowane są zapisy m.in. papieskich encyklik, adhortacji, *Katechizmu Kościoła katolickiego*, *Kodeksu prawa kanonicznego* i innych, dających właściwą perspektywę oceny etycznej. W trzecim punkcie podana jest próba rozwiązania wspomnianego problemu centralnego przypadku, zaś w ostatnim, czwartym, wymieniono inne problemy i wymogi moralne oraz pastoralne, powiązane z ocenianą sytuacją. Taka szeroka perspektywa oceny danego grzechu, jego wagi i kategorii, a także docenienie duszpasterskiej troski o wiernych są bardzo cenne we właściwym podejściu spowiednika do penitenta. Przywołane argumenty pozwalają spowiednikowi, ale też i penitentom w inny, szeroki sposób spojrzeć na wątpliwości moralne, których jest coraz więcej w zmieniającym się świecie, gdzie nierzadko zwyciężają permissywizm moralny i dyktatura relatywizmu.

Książka *Trudne spotkania w konfesjonale* może być cenną pomocą w dydaktyce na temat sakramentu pokuty w seminariach duchownych, ale przede wszystkim może służyć w codziennej pracy duszpasterskiej, której ważnym elementem jest sprawowanie sakramentu pojednania. Współczesne osiągnięcia teologii moralnej, do których odwołuje się Lino Ciccone, połączone z tradycyjnym rozumieniem istoty norm moralnych, mogą zaowocować powolnym odradzaniem wartości spowiedzi w świadomości wiernych, mimo obecnego czasu kryzysu w tej materii.

Warto dodać, że publikacja jest promowana przez Szkołę dla Spowiedników, zainicjowaną w 2004 r. przez Krakowską Prowincję Zakonu Braci Mniejszych Kapucynów, która także troszczy się o jakość i tradycyjny charakter sprawowania spowiedzi.